

Opis systemów dyskretnych, filtry FIR i IIR

Jan Kowalski

13 listopada 2020

Spis treści

1	Generacja sygnału	3
1.1	Zadanie	3
1.2	Rozwiązanie	3
2	Decymacja sygnału	4
2.1	Zadanie	4
2.2	Rozwiązanie	4
3	Projektowanie filtru	5
3.1	Zadanie	5
3.2	Rozwiązanie	6
4	Decymacja przefiltrowanego sygnału	6
4.1	Rozwiązanie	7
5	Rekonstrukcja sygnału	7
5.1	Rozwiązanie	8
6	Filtr sinc	9

Spis rysunków

1	Sygnał oryginalny.	4
2	Sygnał po decymacji.	4
3	Porównanie sygnału oryginalnego i po decymacji.	5
4	Charakterystyki amplitudowe filtrów.	6
5	Opóźnienie filtru Butterwortha.	6
6	Sygnał przefiltrowany przez filtr H_1	7
7	Porównanie sygnału oryginalnego i po filtracji przez filtr H_1	7
8	Przefiltrowany sygnał po decymacji.	8
9	Sygnał zwiększeniu częstotliwości próbkowania	8
10	Sygnał zwiększeniu częstotliwości próbkowania i filtracji.	9
11	Porównanie sygnałów przed i po rekonstrukcji	9
12	Charakterystyki amplitudowe filtrów.	10
13	Sygnał przefiltrowany przez filtr H_2	10

14	Przefiltrowany sygnał po decymacji	11
15	Sygnał zwiększeniu częstotliwości próbkowania.	11
16	Sygnał zwiększeniu częstotliwości próbkowania i filtracji.	12
17	Porównanie sygnałów przed i po rekonstrukcji	12

Jak ogarnąć środowisko w jakim pracujemy

Całość rozwiązania ma znajdować się w pliku ‘`filtry.m`’. Edytor należy włączyć za pomocą:

```
$ make edit
```

dla sekcji preferujących edytor vim lub:

```
$ make edit-kate
```

jeśli preferuje się edytor kate (graficzny).

W pliku tym piszemy równocześnie trzy rzeczy:

- kod programu interpretowany przez GNU Octave (wolna implementacja Matlab),
- komentarze do kodu, za pomocą linii zaczynających się od ‘%’ (jak standardowy komentarz w Octave/Matlab),
- wnioski umieszczane w raporcie, za pomocą linii zaczynających się od ‘%’.

Raport kompilujemy za pomocą:

```
$ make
```

Raport można wyświetlić za pomocą:


```
$ make show
```

Cały raport generowany jest automatycznie. Zarówno kod programu jak i wnioski dodawane są automatycznie do raportu. Wykresy robione są automatycznie, ale program **musi** umieścić dane do wykresów w odpowiednich plikach. Nazwy plików znajdują się w opisach zadań, np. ‘`x_1`’. Dane należy zapisywać za pomocą funkcji `writedata()`. Funkcja ma następujący prototyp:

```
writedata(name, x, y)
```

name to nazwa pliku do którego mają być zapisane dane, *x* to wektor danych na osi *x*, *y* to wektor danych na osi *y*. Dla wykresów czasowych wektor *x* ma reprezentować czas w sekundach. Dla wykresów gęstości widmowej mocy (GWM) wektor *x* ma reprezentować częstotliwość w hercach, a wektor *y* wartości GWM. Przykład:

```
t = [0; 0.1; 0.2; 0.3];
x = [1; 2; 3; 4];
writedata('x_1', t, x);
```

 Fragmenty oznaczone takim znakiem są na dodatkowe punkty, bez nich można uzyskać 10 punktów.

Deklaracje wstępne

```
function writedata(name, x, y)
    f = fopen(name, "w");
    y(find(isinf(y))) = -1e6;
    fprintf(f, "%f %f\n", [vec(x) vec(y)]');
    fclose(f);
end
```

```
function [y, f] = gwm(x, f_s)
    x = x(length(x) / 2 + 1:end);
    n = length(x);
    y = fft(x) / n;
    y = [y(1); 2 * y(2:n / 2); y(n / 2 + 1)];
    y = 20 * log10(abs(y));
    f = [0:n/2]' / n * f_s;
end
```

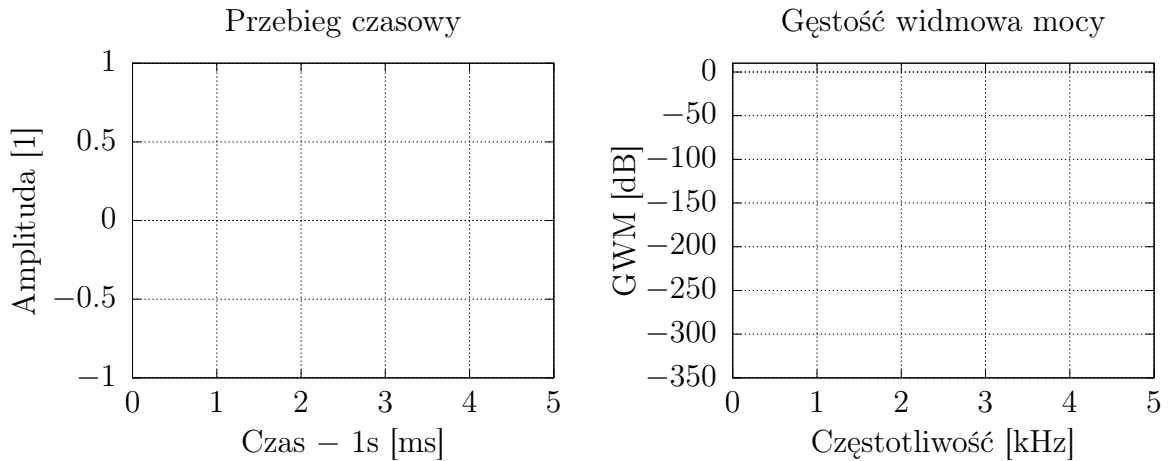
1 Generacja sygnału

1.1 Zadanie

1. Wygeneruj 16000 próbek sygnału dyskretnego x_1 będącego sumą trzech składowych sinusoidalnych: f_1 , f_2 oraz f_3 . Amplituda każdej ze składowych to 0.25. Częstotliwość próbkowania wynosi $f_s = 8000$ Hz.
2. Zapisz wygenerowany sygnał do pliku 'x_1'.
3. Wyznacz GWM z drugiej połowy sygnału (GWM zawsze będziemy liczyć z tylko drugiej połowy sygnału, by ominąć ewentualne stany nieustalone związane z filtracją na początku, sugerowane jest napisanie sobie odpowiedniej funkcji to wszystko realizującej), oraz zapisz ją do pliku 'X_1'.
4. Zapisz wnioski.

1.2 Rozwiązanie

Przebieg czasowy oraz GWM sygnału zostały umieszczone na rysunku 1.

Rysunek 1: Sygnał oryginalny.

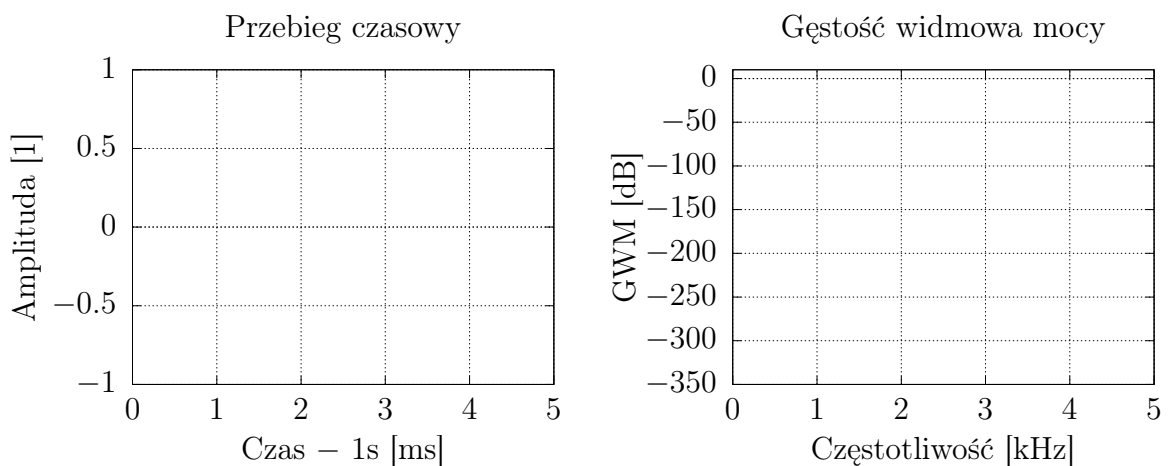
2 Decymacja sygnału

2.1 Zadanie

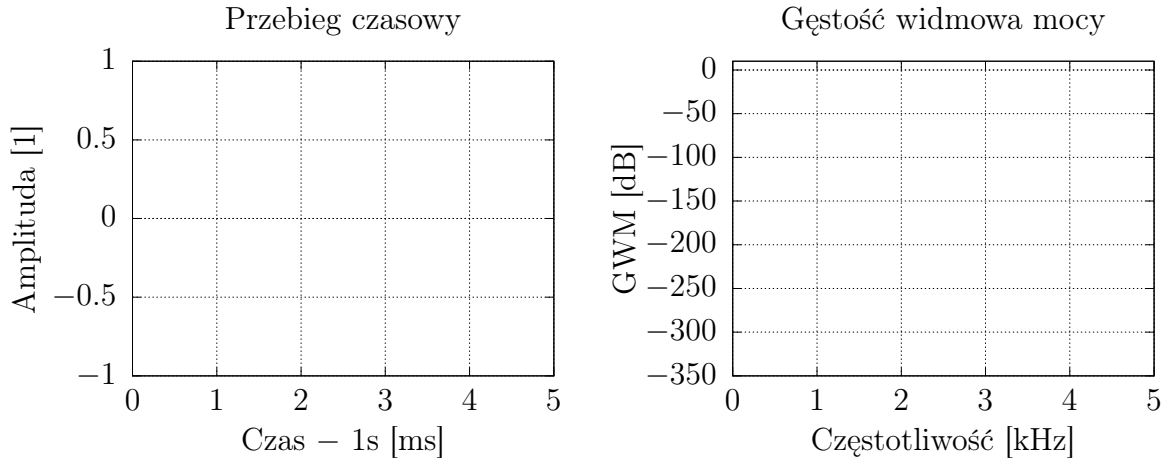
1. Przeprowadź decymację sygnału poprzez wybór co D -tej próbki z sygnału x_1 , tworząc sygnał x_2 . Decymację można przeprowadzić w języku Matlab za pomocą: $x_2 = x_1(1:D:end);$.
2. Zapisz wygenerowany sygnał do pliku 'x_2'.
3. Wyznacz GWM z drugiej połowy sygnału oraz zapisz ją do pliku 'X_2'.
4. Zapisz wnioski.

2.2 Rozwiązanie

Przebieg czasowy oraz GWM sygnału zostały umieszczone na rysunku 2. Porównanie przebiegów zostało umieszczone na rysunku 3.

Rysunek 2: Sygnał po decymacji.

Rysunek 3: Porównanie sygnału oryginalnego i po decymacji.

3 Projektowanie filtru

3.1 Zadanie

Wyjaśnij jakie zjawisko jest powodem pojawiania się nowych częstotliwości w sygnale. Zaproponuj filtr cyfrowy H_1 eliminujący to zjawisko, a zarazem nie mający istotnego wpływu na sygnał poprawnie odtwarzany. Przyjmij następujące kryteria:

- częstotliwości mniejsze niż $\alpha \frac{f_s}{2D}$ mają być przenoszone z błędem nie większym jak R_p decybeli
- częstotliwości nie mniejsze niż $\frac{f_s}{2D}$ mają być tłumione co najmniej R_s decybeli

Parametry α , R_p oraz R_s są podane przez prowadzącego.

Zastosuj filtr Butterwortha. Parametry w postaci wielomianowej $H_1(z^{-1}) = \frac{B(z^{-1})}{A(z^{-1})}$ filtru Butterwortha n -tego rzędu, o znormalizowanej częstotliwości odcięcia f_c (wartość 1 to częstotliwość Nyquista) można wygenerować za pomocą:

```
[B, A] = butter(n, f_c);
```

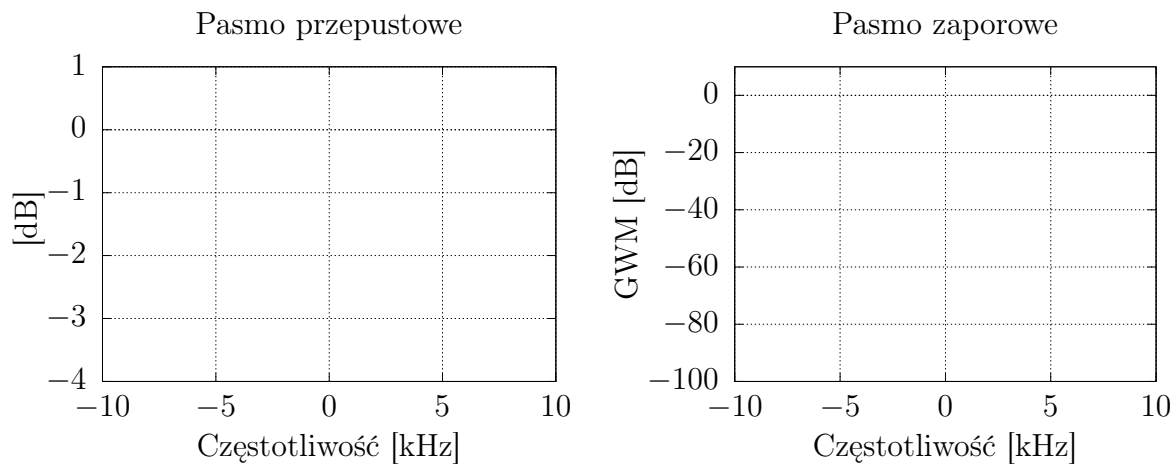
Do określenia minimalnego rzędu oraz częstotliwości odcięcia spełniające powyższe wymagania można się posłużyć funkcją `buttord()`.

```
[n, f_c] = buttord(alpha / D, 1 / D, R_p, R_s);
```

1. Wyznacz charakterystykę amplitudową filtru H_1 , zapisz do pliku 'H_1'.
2. Wyznacz opóźnienie w próbkach filtru H_1 , zapisz do pliku 'Hd_1'.
3. Przefiltruj sygnał x_1 przez filtr H_1 , tworząc sygnał x_3 . Zapisz wygenerowany sygnał do pliku 'x_3'. Wyznacz GWM z drugiej połowy sygnału oraz zapisz ją do pliku 'X_3'.
4. Zapisz wnioski.

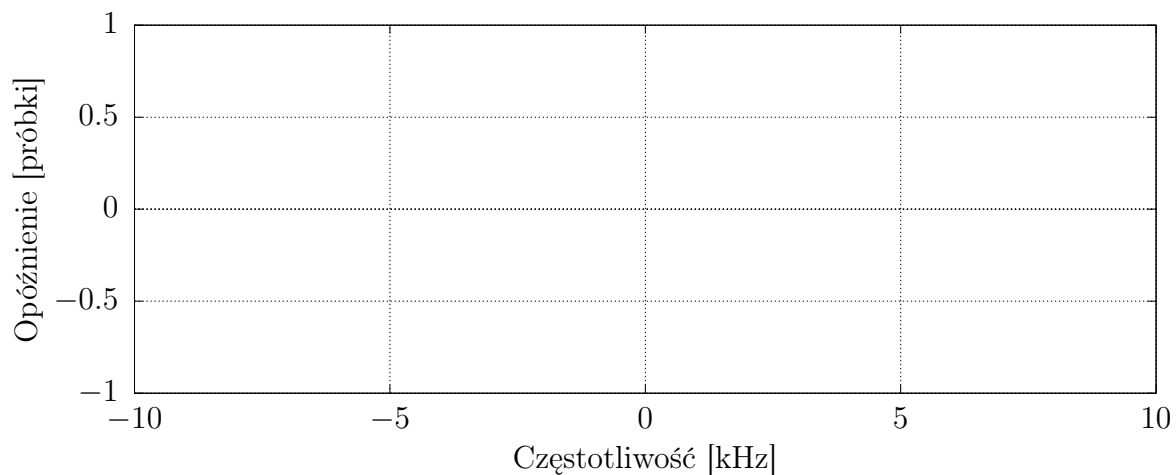
3.2 Rozwiązanie

Charakterystyki amplitudowe filtrów zostały umieszczone na rysunku 12.

Rysunek 4: Charakterystyki amplitudowe filtrów.

Opóźnienie filtru Butterwortha zostało umieszczone na rysunku 5.

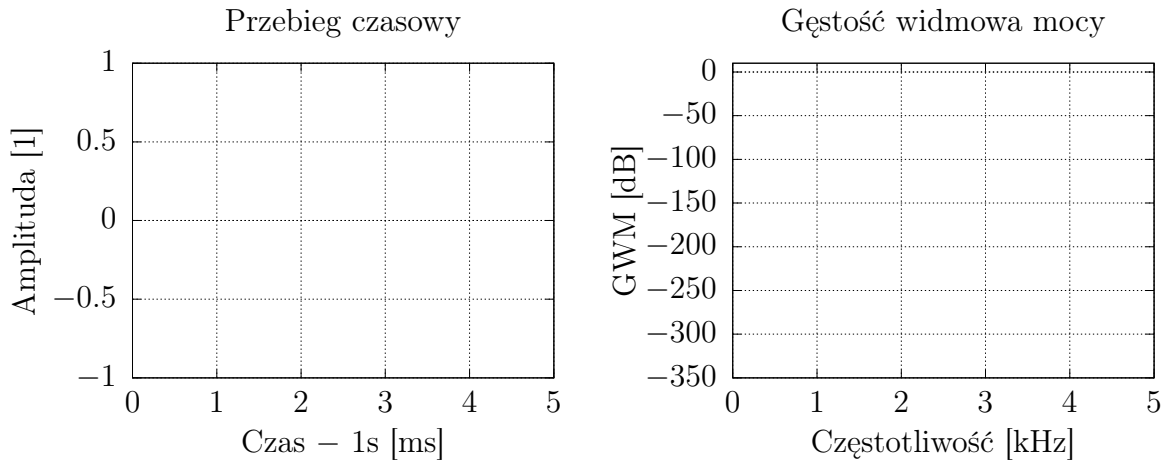
Rysunek 5: Opóźnienie filtru Butterwortha.

Przebieg czasowy oraz GWM sygnału zostały umieszczone na rysunku 6.

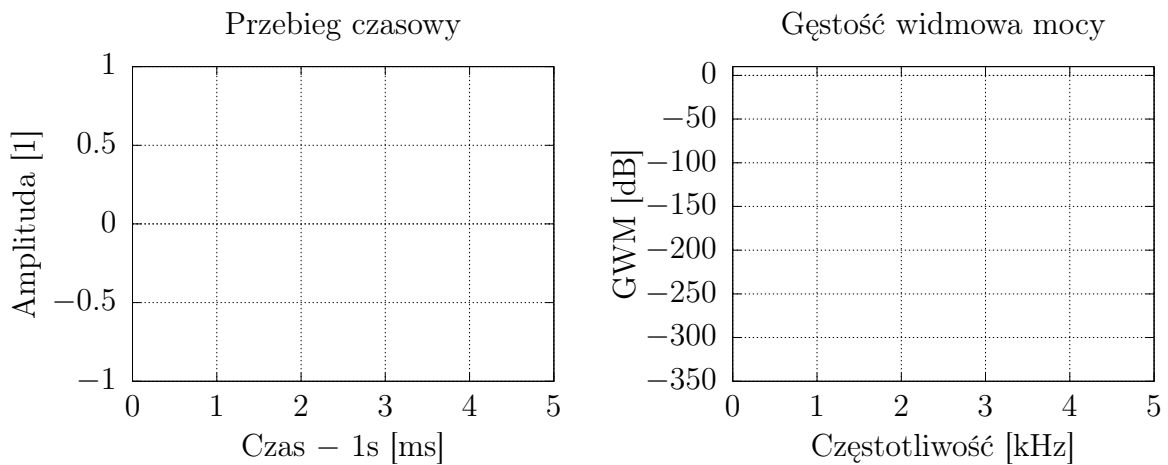
Porównanie przebiegów czasowych oraz GWM, sygnału oryginalnego i po filtracji, zostało umieszczone na rysunku 7.

4 Decymacja przefiltrowanego sygnału

1. Przeprowadź decymację sygnału poprzez wybór co D -tej próbki z sygnału x_3 , tworząc sygnał x_4 . Zapisz wygenerowany sygnał do pliku 'x_4'. Wyznacz GWM z drugiej połowy sygnału oraz zapisz ją do pliku 'X_4'.
2. Zapisz wnioski.

Rysunek 6: Sygnał przefiltrowany przez filtr H_1 .

Rysunek 7: Porównanie sygnału oryginalnego i po filtracji przez filtr H_1 .

4.1 Rozwiązanie

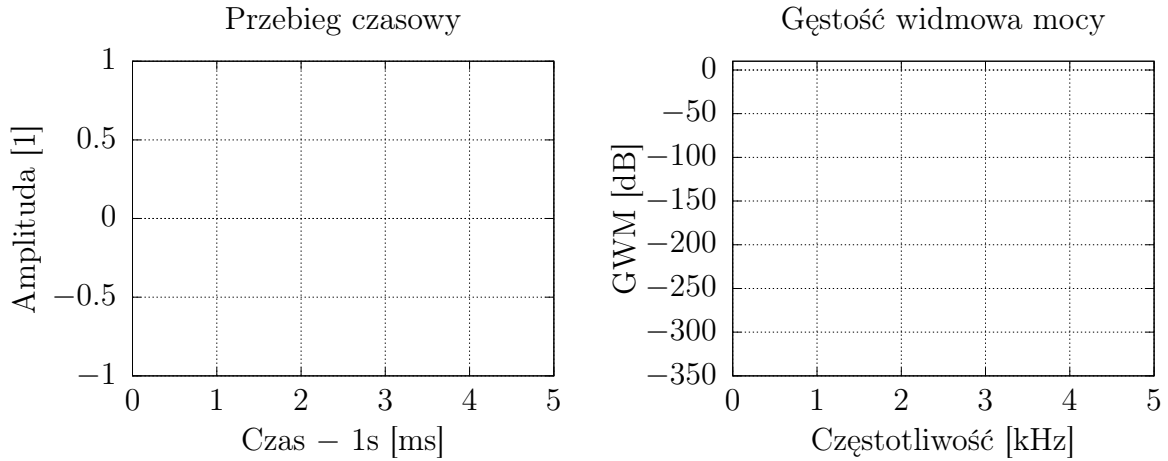
Przebieg czasowy oraz GWM sygnału zostały umieszczone na rysunku 8.

5 Rekonstrukcja sygnału

1. Zwiększ D -krotnie częstotliwość próbkowania sygnału x_4 oraz zwiększ jego amplitudę D -krotnie uzyskując sygnał x_5 .

Sygnał ten powinien mieć długość równą długości sygnału x_3 (sygnał x_4 przed decymacją) oraz powinien być uzupełniony zerami. Można to przeprowadzić w języku Matlab za pomocą:

```
x_5 = zeros(size(x_3));
x_5(1:N:end) = D * x_4;
```


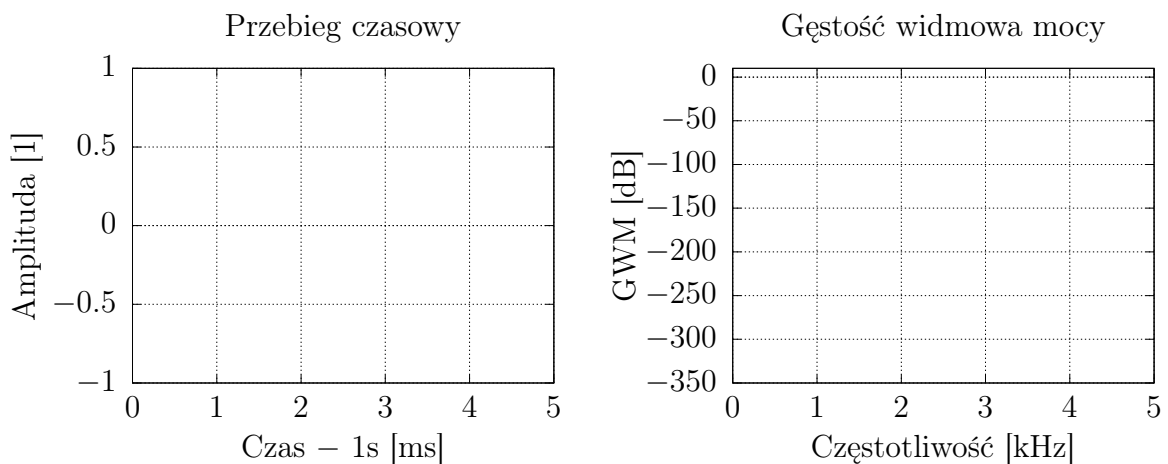
Rysunek 8: Przeszeregowany sygnał po decymacji.

2. Przeszereguj sygnał x_5 przez filtr H_1 , tworząc sygnał x_6 .
3. Zapisz wygenerowany sygnał do pliku 'x_6'.
4. Wyznacz GWM z drugiej połowy sygnału oraz zapisz ją do pliku 'X_6'.
5. Zapisz wnioski.

🔗 Spróbuj skompensować opóźnienie generowane przez filtr rekonstrukcyjny.

5.1 Rozwiązanie

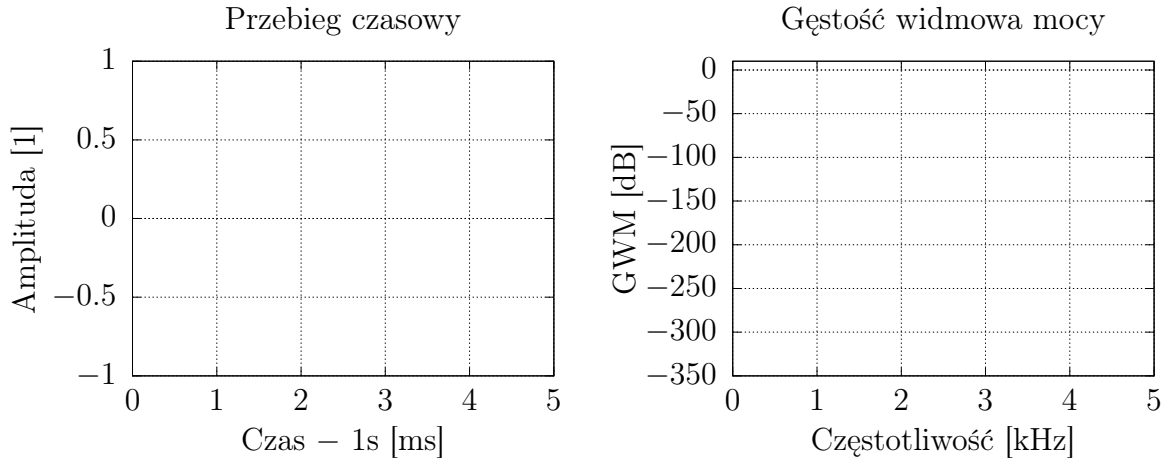
Przebieg czasowy oraz GWM sygnału x_5 zostały umieszczone na rysunku 9. Przebieg czasowy oraz GWM sygnału x_6 zostały umieszczone na rysunku 10.

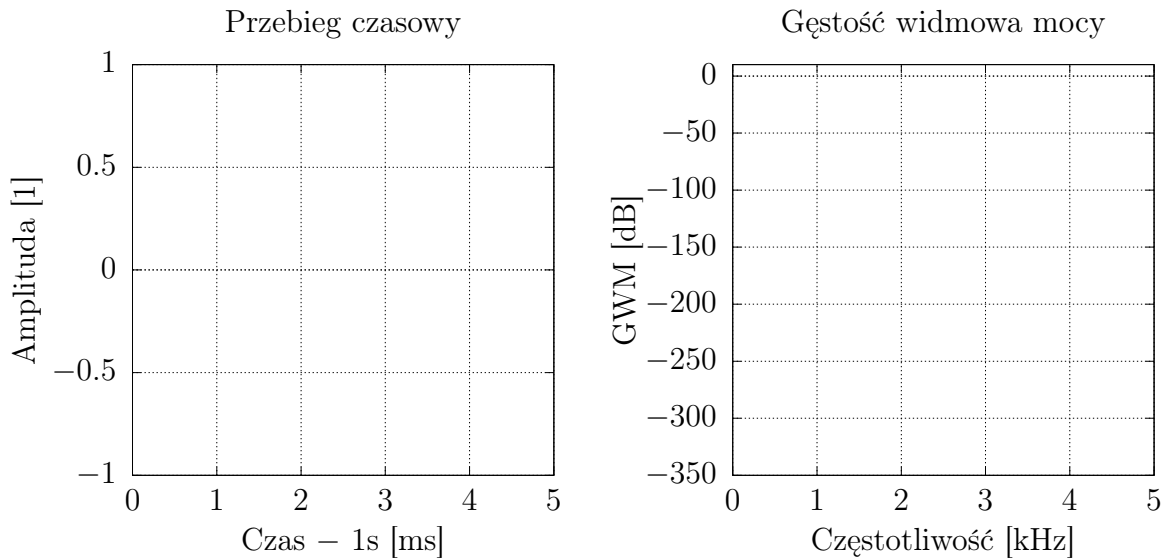
Rysunek 9: Sygnał zwiększeniu częstotliwości próbkowania

Porównanie sygnałów przed i po rekonstrukcji zostało przedstawione na rysunku 11.

Rysunek 10: Sygnał zwiększeniu częstotliwości próbkowania i filtracji.

Rysunek 11: Porównanie sygnałów przed i po rekonstrukcji

6 Filtr sinc

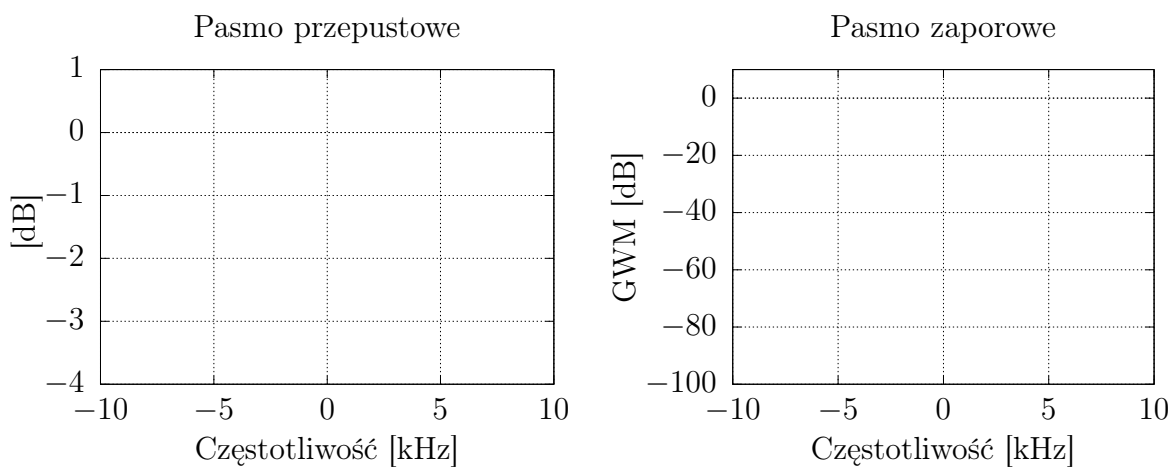
☞ Zastosuj alternatywnie filtr idealny („brick wall”, sinc). Parametry odpowiedzi impulsowej tego filtru można wyznaczyć za pomocą: $i=(-M:M)'$; $H = f_c * \text{sinc}(f_c * i)$; gdzie M to parametr określający liczbę parametrów filtru, filtr ma $2M+1$ elementów odpowiedzi impulsowej. f_c to znormalizowana częstotliwość odcięcia filtru. Uzasadnij dobór f_c oraz M .

1. Wyznacz charakterystykę amplitudową filtru H_2 , zapisz do pliku ‘H_2’.
2. Wyznacz opóźnienie w próbkach filtru H_2 , zapisz do pliku ‘Hd_2’.
3. Przetnij sygnał x_1 przez filtr H_2 , tworząc sygnał x_3s . Zapisz wygenerowany sygnał do pliku ‘x_3s’. Wyznacz GWM z drugiej połowy sygnału oraz zapisz ją do pliku ‘X_3s’.
4. Przeprowadź decymację sygnału poprzez wybór co D -tej próbki z sygnału x_3s ,

tworząc sygnał x_{4s} . Zapisz wygenerowany sygnał do pliku ‘ x_{4s} ’. Wyznacz GWM z drugiej połowy sygnału oraz zapisz ją do pliku ‘ X_{4s} ’.

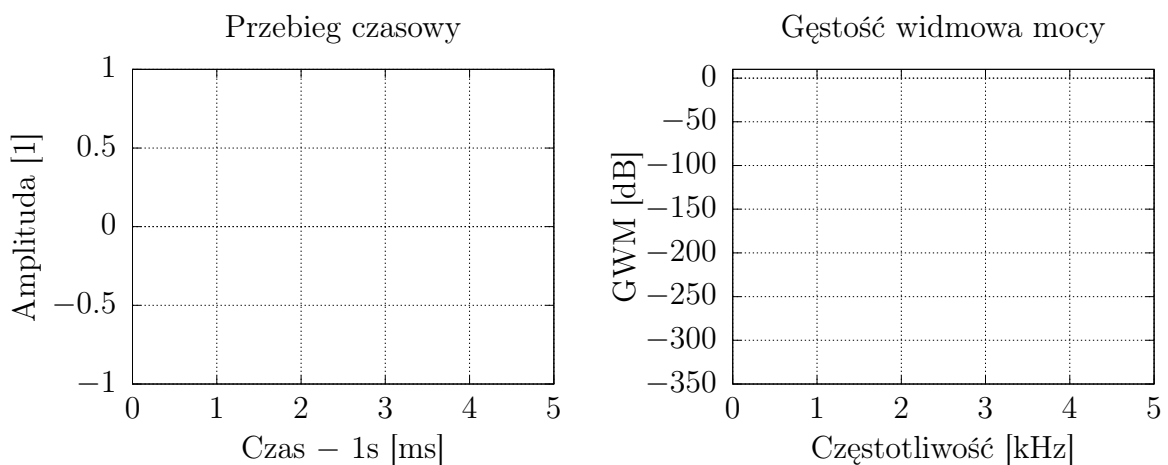
5. Zwiększ D -krotnie częstotliwość próbkowania sygnału x_{4s} oraz zwiększ jego amplitudę D -krotnie uzyskując sygnał x_{5s} .
6. Przefiltruj sygnał x_{5s} przez filtr H_2 , tworząc sygnał x_{6s} .
7. Zapisz wygenerowany sygnał do pliku ‘ x_{6s} ’.
8. Wyznacz GWM z drugiej połowy sygnału oraz zapisz ją do pliku ‘ X_{6s} ’.
9. Spróbuj skompensować opóźnienie generowane przez filtr rekonstrukcyjny.

Charakterystyki amplitudowe filtrów zostały umieszczone na rysunku 12.

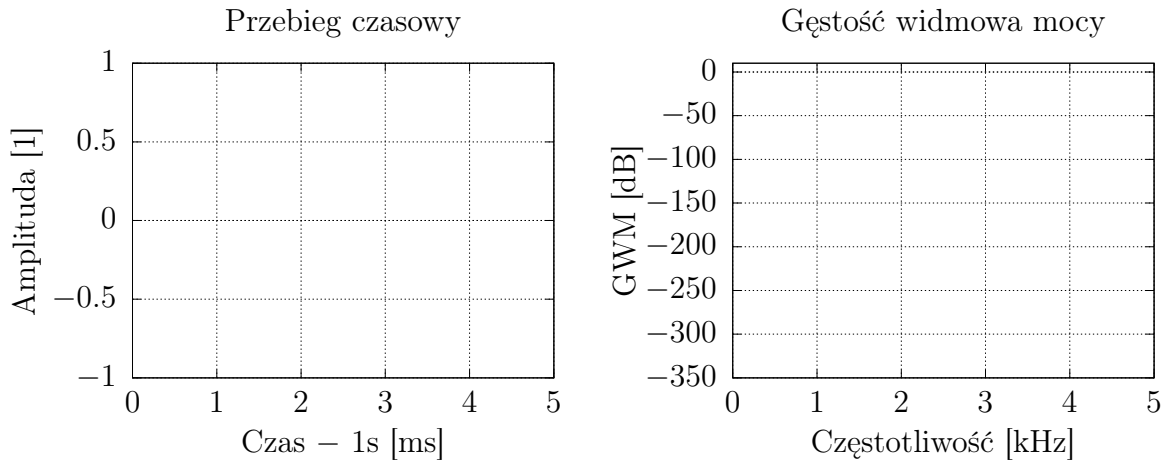
Rysunek 12: Charakterystyki amplitudowe filtrów.

Przebieg czasowy oraz GWM sygnału po filtracji zostały umieszczone na rysunku 13.

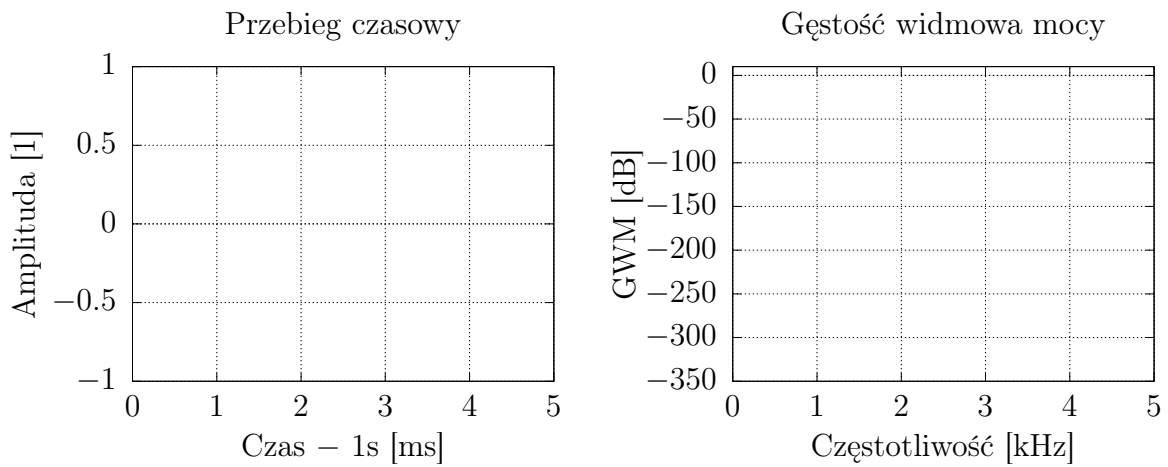

Rysunek 13: Sygnał przefiltrowany przez filtr H_2 .

Przebieg czasowy oraz GWM sygnału po filtracji i decymacji zostały umieszczone na rysunku 14.

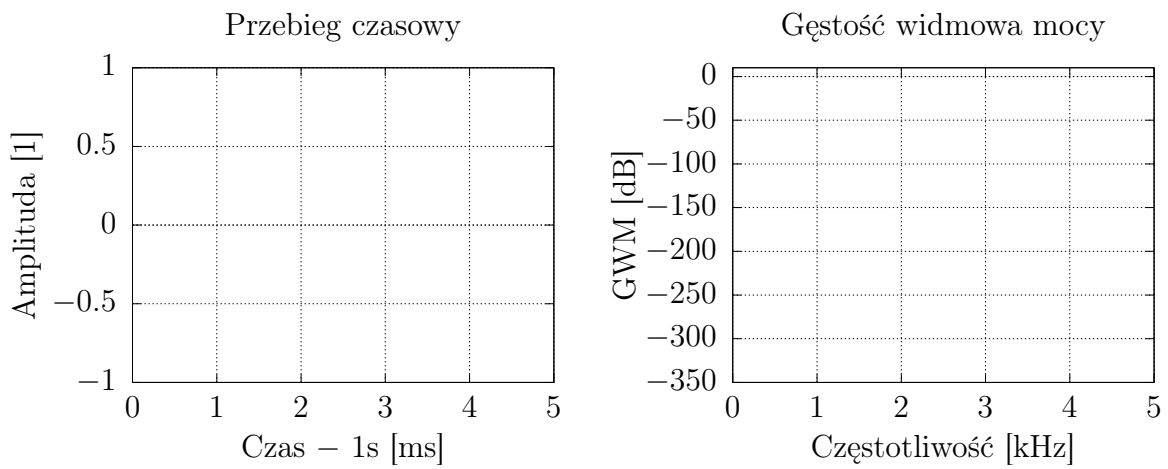
Rysunek 14: Przechwytywany sygnał po decymacji

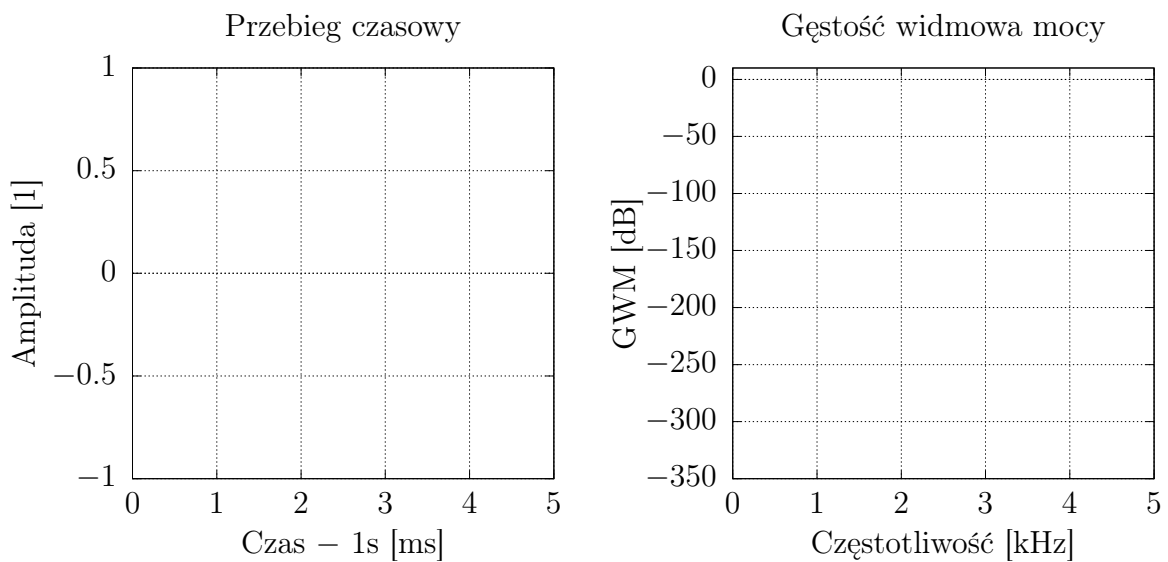
Rysunek 15: Sygnał zwiększeniu częstotliwości próbkowania.

Przebieg czasowy oraz GWM sygnału 'x_5s' zostały umieszczone na rysunku 15. Przebieg czasowy oraz GWM sygnału 'x_6s' zostały umieszczone na rysunku 16.

Porównanie sygnałów przed i po rekonstrukcji zostało przedstawione na rysunku 17.

Rysunek 16: Sygnał zwiększeniu częstotliwości próbkowania i filtracji.

Rysunek 17: Porównanie sygnałów przed i po rekonstrukcji